

7. Ольшанська О.В., Чубукова О.Ю. Адаптація системи управління економічної безпеки підприємства / Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nauka.com.ua>

7 Рифкин Дж. Третья промышленная революция: Как горизонтальные взаимодействия меняют энергетику, экономику и мир в целом / Джереми Рифкин; [пер. с англ.]. – К.: Альпина нон-фикшн – 2014. – 410 с.

8. Гріффітс А. Економіка для бізнесу та менеджменту / Гріффітс Алан, Уолл Стюард; [пер. с англ.]. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 944 с.

9. Інноваційна стратегія українських реформ / [Гальчинський А. С., Геєць В. М., Кінах А. К., Семиноженко В. П.]. – К.: Знання України, 2002. – 336 с.

10. Чубукова О. Ю. Економіка інформації: Навч. посібник. – К.: Нора-прінт. – 264 с.

Н.І. ШАБРАНСЬКА,

к.е.н., с. н. с., провідний науковий співробітник, ДНДІМЕ

Організаційні форми господарювання в контексті забезпечення інноваційного розвитку: оцінка тенденцій в Україні

У статті розглянуті особливості реалізації інноваційної моделі розвитку суб'єктів господарювання (з розподілом за їх розміром), визначені характерні риси цих суб'єктів господарювання. Досліджено зв'язок показників стану інноваційного розвитку суб'єктів господарювання (з розподілом за їх розміром) та факторів впливу.

Ключові слова: механізм регулювання, інноваційна модель, малі, середні та великі підприємства, фактори, форми господарювання, суб'єкти господарювання.

Н.И. ШАБРАНСКАЯ,

к.э.н., с.н.с., ведущий научный сотрудник, ГНИИИМ

Организационные формы хозяйствования в контексте обеспечения инновационного развития: оценка тенденций в Украине

В статье рассмотрены особенности реализации инновационной модели развития субъектов хозяйствования (с распределением по их размеру), определены характерные черты этих субъектов хозяйствования. Исследованы связи показателей состояния инновационного развития предприятий и факторов влияния с учетом различных субъектов хозяйствования с распределением по их размеру.

Ключевые слова: механизм регулирования, инновационная модель, малые, средние и крупные предприятия, факторы, формы хозяйствования, субъекты хозяйствования.

N. SHABRANSKA,

Ph.D, Senior Researcher, Leading Researcher of State Scientific Research Institute for Information and Economic Modelling (SSRIEM)

Organizational forms of management in the context of the innovative development: estimation of trends in Ukraine

Features of the implementation of the innovative model of development of business entities (with size classification) are considered in this article. Characteristics of these entities were described. The connections of the indicators of the state of innovative development of enterprises and influencing factors with consideration of various business entities (with size distribution) are investigated.

Keywords: regulatory mechanism, innovative model, small, medium and large-scale enterprises, organizational and economic mechanism.

Постановка проблеми. Важливу роль в економічному зростанні країни відіграє інновацій-

на спрямованість підприємницької діяльності, яка забезпечує конкурентні переваги суб'єктам

господарювання, покращує їх міжнародні позиції. Прогресивні досягнення науки, техніки та технологій викликали в Україні необхідність використання у стратегічних документах державного значення такого поняття, як інноваційне підприємство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженням дієвих інструментів та механізмів, які б сприяли розвитку інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, займалися вітчизняні вчені Бажал Ю., Беленький П., Бойко Є., Буднікевич І., Букинчук П., Вовканич С., Геєць В., Данилюк М., Жаліло Я., Крупка М., Кузьмін О., Лапко О., Лісіцин М., Черваньов Д., Школа І., Яцура В., а також зарубіжні науковці Валдайцев С., Водачек Л., Гольдштейн Г., Завлін П., Ільєнкова С.

Мета статті. Дослідити теоретико–методичні та практичні питання щодо реалізації інноваційної моделі розвитку в суб'єктів господарювання з розподілом за їх розміром.

Виклад основного матеріалу. Важливою складовою стратегії соціально–економічного розвитку України є реалізація його інноваційної моделі, що має забезпечити підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки, ефективності використання ресурсів та зростання якості життя. Основним елементом даної задачі є активізація інноваційної функції суб'єктів господарювання, яка пов'язана з впровадженням у виробництво результатів науково–дослідних та дослідно–конструкторських розробок (рис. 1).

Доцільно виділити чотири типи інноваційних суб'єктів господарювання в залежності від їх організаційно–економічних особливостей:

I тип: суб'єкти господарювання, які організуються з ініціативи носія інноваційної ідеї, технології, винаходу або інших наукових знань, який створює підприємство для реалізації майбутнього продукту (послуги);

II тип: суб'єкти господарювання, що працюють на замовлення інвестора та створюються при підтримці ініціатора інноваційного проекту, який забезпечує їх фінансовими ресурсами, обладнанням, допомагає науково–технічною інформацією, а потім отримує унікальний інноваційний продукт (послугу);

III тип: суб'єкти господарювання, які є вбудованими у структуру великого підприємства, отримують від нього широкі повноваження, права використання інтелектуальної власності, свободу дій і доступ до своїх інноваційних проектів;

IV тип: суб'єкт господарювання, які організуються на основі копіювання та адаптування зарубіжного досвіду, для створення та реалізації унікального інноваційного продукту (послуги).

Інноваційне підприємство – складне й багатовимірне організаційне, науково–технічне та фінансово–економічне явище, із специфічними проблемами в управлінні та ресурсному забезпеченні. Зовнішніми (вплив держави) чинниками для його розвитку є сукупність політичних, правових, економічних і соціальних умов для забезпечення

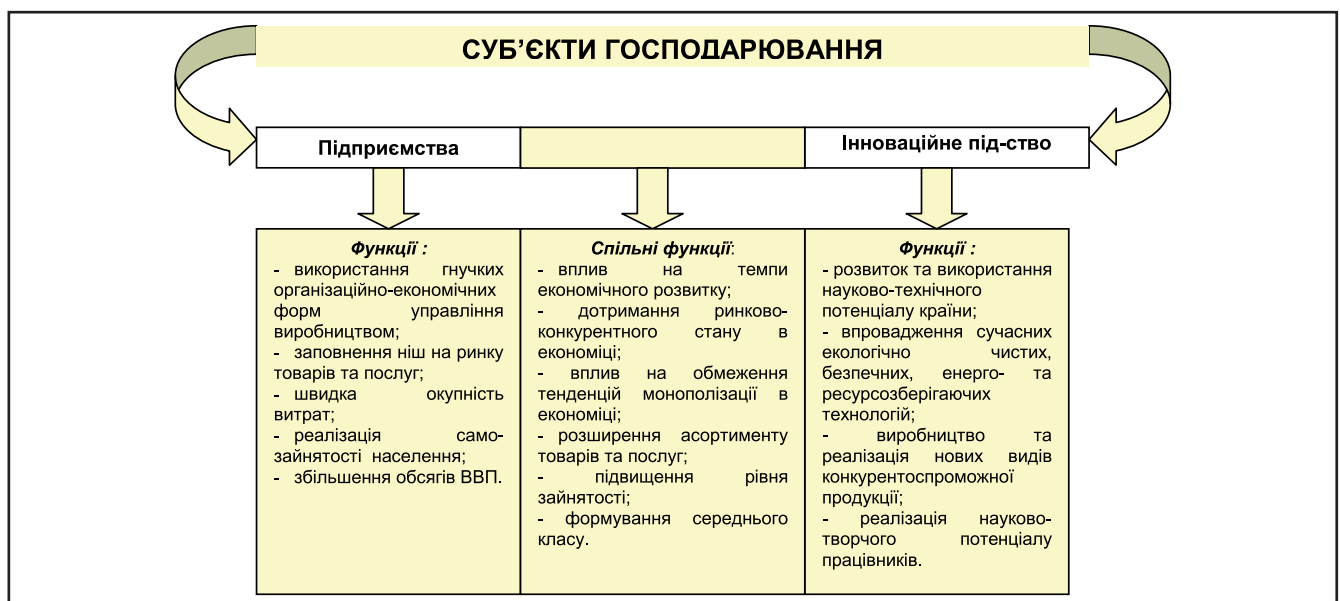

Рисунок 1. Функціональні особливості суб'єктів господарювання сектору (з розподілом за їх розміром)

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

інноваційно-інвестиційної діяльності на підприємницьких засадах. Внутрішнє (на рівні менеджменту) середовище розвитку інноваційного підприємства характеризує безпосередні умови фінансово успішної діяльності малого, середнього, зокрема, великого підприємства, яке реалізує інноваційні проекти: якість менеджменту; підбір персоналу; ресурсне забезпечення; доступ до інноваційних проектів; маркетинг; ресурсозбереження; високі фінансові результати. Сукупність зовнішніх і внутрішніх умов визначає здатність організаційно-економічної системи ефективно використовувати інтелектуальний та виробничий капітал країни для створення нововведень і їх поширення в економічній діяльності підприємств.

Доцільно інноваційне підприємництво представити у вигляді чотири типів суб'єкт господарювання в залежності від їх організаційно-економічних особливостей та окреслити форми стимулювання їх діяльності (рис.2).

При аналізі особливостей інноваційного підприємництва, слід звернути увагу на те, що коли

суспільне виробництво ґрунтується на єдності та взаємовпливі двох напрямів – соціально-економічного й організаційно-технічного, то в малих, середніх та великих інноваційних підприємствах з'являється ще один напрям – інноваційний.

Економічний та соціальний напрямки характеризуються через розкриття суб'єкта господарювання (з розподілом за їх розміром), як особливого фактора виробництва, що забезпечує раціональне поєднання решти факторів.

Організаційний напрямок характеризується сферами продуктивних сил суб'єкта господарювання (засоби праці, форми їх технологічного поєднання тощо).

Інноваційний напрям характеризує продукцію, яка являється новоствореною, удосконаленою, конкурентоспроможною, технологічною.

Особливості функціонування інноваційних суб'єктів господарювання безпосередньо визначаються особливостями НТП в даний момент. Роль інноваційного суб'єкта у науково-технологічному прогресі полягає у взаємодії з різними видами еко-

Рисуюнок 2. Чотири типи інноваційних підприємств (за розміром малі, середні, великі)

номічної діяльності, які залежать від багатьох умов; має значення «вік» галузі, ресурсомісткість виробництва, обсяг стартового капіталу, динаміка розвитку галузі, тривалість життєвого циклу продукції і т.п. Встановлено, що саме на час «започаткування» галузі припадає максимальна кількість інноваційних виробів, а на час її «зрілості» – збільшується кількість інновацій у технології.

Для України з її застарілою економікою індустріального типу першочергове значення має повноцінна і розвинута інноваційна структура, представлена у всіх регіонах країни. Тобто, інноваційні пропозиції – незалежно від місця їх походження – необхідно доводити до кожного суб'єкта господарювання. Організаційно–економічні зусилля і починання всіх учасників інноваційного процесу повинні бути добре скоординовані. Мають бути створені інноваційні–інвестиційні і венчурні фонди, маркетингові компанії, структури розповсюдження інформації. Повинні розвинутися фінансові зв'язки з банками та іншими фінансово–кредитними установами, налагодитися співпраця інноваційних малих, середніх та великих підприємств з науково–дослідними, науково–технічними, проектно–конструкторськими організаціями.

На сьогодні політику НТП щодо реалізації інноваційної діяльності визначає Міністерство освіти і науки України, а економічну – Міністерство економіки України. Інноваційна справа, як відомо, є триединою: це сектор економіки, який передає новітні наукові досягнення споживачу через нові (інноваційні) характеристики та властивості продукту (послуги). Водночас, організація виробництва нової продукції – це один напрям інноваційної діяльності. І зовсім інший – забезпечення випереджаючої конкурентоспроможності цієї продукції на ринках за рахунок інтелектуальних досягнень.

В. Рижов стверджує, що нині в Україні промисловість, на жаль, є пасивним чинником в інноваційній діяльності. Двигуном вважається наука, а їй не властиво створювати інноваційну інфраструктуру, організовувати роботу з інноваційного «запозичення», доводити до кожного підприємства інноваційні пропозиції та займатись виробництвом нової продукції з усіма організаційними, регіональними, галузевими, фінансовими та маркетинговими особливостями. У цьому нас переконує і недавня практика Держіннофонду, коли під наукові проекти надавалося фінансування без прогнозування їх прибутковості, що,

звичайно, призвело до банального марнотратства державних коштів [6, с. 213–221].

Тому життя вимагає розділити урядове опікування інноваційним розвитком економіки на два незалежні, але взаємопов'язані і співпрацюючі напрямки: на запровадження інноваційної діяльності у всіх її аспектах і на організацію науково–технічного забезпечення розвитку економіки. Підпорядкування інноваційної справи лише інтересам науки і техніки настільки ж шкідливе, як і підпорядкування науки і техніки винятково бізнесовим інноваційним інтересам.

Інноваційний суб'єкт господарювання є складовою частиною національної економіки. Інноваційний напрямок є стратегічним шляхом розвитку, який в той же час не гарантує завжди найкращих результатів. Впровадження інноваційних проектів потребує жорсткого відбору та якісного опрацювання інновацій як окремого проекту, і належного інвестиційного менеджменту.

Для підтримки та ефективного подальшого розвитку інноваційного суб'єкта господарювання головним являється формування дієвого механізму державного впливу, який має забезпечувати сприятливі організаційні та фінансово–економічні умови його функціонування.

З вищезазначеного доцільно систематизувати шляхи вирішення проблем ресурсного забезпечення інноваційного суб'єкта господарювання через підтримку розвитку елементів інфраструктури.

Її доцільно розглядати в таких аспектах: за видом ресурсу, особливий режим доступу до якого надає державна підтримка інноваційних підприємств: фінансово–кредитна підтримка; організаційна, інформаційна та консультативна підтримка; допомога суб'єктам підприємницької діяльності у пошуку споживачів і адаптуванні на ринку збуту продукції за специфікою інноваційної активності суб'єктів державної підтримки в інноваційному підприємстві, які поділяються на чотири типи підприємств.

Як видно з (рис. 3), інституційні заходи та механізми, спрямовані на ресурсну підтримку всіх видів інноваційних підприємств, мають досить помітні відмінності, що свідчить про те, що ці підприємства якісно відрізняються один від одного і відповідно до свого розвитку потребують забезпечення різними за якістю характеристиками ресурсів.

Систематизація шляхів підтримки дає можливість державним органам проводити цілеспрямовану політику щодо підтримки інноваційного

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

суб'єкта господарювання, розробляти програми для підтримки його на регіональному рівні.

З проаналізованого матеріалу можна зробити висновок, що ефективною державною підтримкою інноваційної діяльності буде створення тільки комплексної і повноцінної інноваційної інфраструктури зі всіма відповідними елементами (бізнес-інкубатори, технопарки, інноваційні центри і т.д.), завдяки чому підприємництво не тільки усвідомить необхідність практичного впровадження інноваційного циклу на своїх виробництвах, але і реально відчує переваги такого напрямку господарювання, отримавши додаткові прибутки, конкурентні переваги і перспективи зростання і розширення свого бізнесу.

Аналіз динаміки основних статистичних показників розвитку структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами за останні роки в Україні показав наступні зміни: у 2016 р. порівняно з 2010 р. у кількості суб'єктів господарювання відмічено значний спад, на 15 %. Найбільший спад за попереднім показником відмічено серед великих підприємств – на 35 %. У 2016 р. показник кількість зайнятих працівників склав 8108,3 тис. осіб, що 25% менше ніж 2010 році (див. табл. 1).

Аналіз інноваційної діяльності вітчизняних підприємств свідчить про те, що їх інноваційна ак-

тивність є вкрай низькою, зокрема, показник «інноваційна продукція в обсязі реалізованої продукції» у 2015 р. склав лише 1,4% порівняно з 2007 р., що відповідає спаду майже на 60 %.

Інновації та інноваційна діяльність повинна, передусім, бути актуальним для вітчизняних підприємств промисловості та наукоємних високотехнологічних галузей, зокрема, таких як комп'ютерні та телекомунікаційні технології, хімія, фармацевтична промисловість, ракетобудування та авіабудування, приладобудування. У 2015 р. показник «продукція машинобудування в структурі промисловості» склав лише 6,5 %, що на 40 % менше, ніж у 2010 р., а показник «переробна промисловість в структурі доданої вартості» у 2015 р. – 14,2 % порівняно з 2010 р., спад на 14,5%.

Аналіз статистичних даних виявив, що показники, які відносяться до кількості організаційних форм господарювання, мають тенденцію до зниження за період 2010–2015 рр., а саме кількість акціонерних товариств у 2015 р. зменшила відповідно до 2010 р на 27 %, кількість корпорацій зменшилась майже на 23%.

Варто зазначити, що підвищення інноваційного потенціалу малого та середнього підприємства є одним із головних напрямів політики державного регулювання малого і середнього

Рисунок 3. Схема підтримки інноваційного підприємництва шляхом ресурсного забезпечення

Таблиця 1. Показники структурної статистики по суб'єктах господарювання з розподілом за їх розмірами

	2010 р.	2013 р.	2016 р.	Темп зміни 2016/2010 рр. (%)
Кількість суб'єктів господарювання, одиниць				
Усього	2183928	1722070	1865530	85
Великі підприємства	586	659	383	65
Середні підприємства	20983	18859	14832	71
Малі підприємства	357241	373809	291154	82
Фізичні особи-підприємці	1805118	1328743	1559161	86
Кількість суб'єктів господарювання на 10 тис. осіб наявного населення				
Усього	477	378	437	92
Великі підприємства	0	0	0	0
Середні підприємства	5	4	4	80
Малі підприємства	78	82	68	87
Фізичні особи-підприємці	394	292	365	93
Кількість зайнятих працівників, тис. осіб				
Усього	10772,7	9729,1	8108,3	75
Великі підприємства	2400,3	2383,7	1586,6	66
Середні підприємства	3393,3	3012,1	2622,8	77
Малі підприємства	2164,6	2010,7	1591,7	74
Усього фізичні особи-підприємці	2814,5	2322,6	2307,2	82
Обсяг реалізованої продукції, (товарів, послуг), млн. грн.				
Усього	3596646	4334453	6726740	
Великі підприємства	1401597	1717391	2391454	
Середні підприємства	1396364	1662565	2668696	
Малі підприємства	568267	670259	1177385	
Фізичні особи-підприємці	230418	284238	489205	

Таблиця 2. Залежність інноваційного розвитку економіки України від зміни організаційних форм господарювання

	2007р.	2010р.	2013р.	2015р.	Темп зміни 2015/2010 рр.
Організаційні форми господарювання					
Товариство з обмеженою відповідальністю, одиниць	381 205	374 752	448 537	488 205	130,3
Акціонерне товариство, одиниць	31 993	21 157	17 344	15 571	73,6
Концерн, одиниць	400	238	210	195	81,9
Корпорація, одиниць	849	637	604	560	87,9
Консорціум, одиниць	84	62	66	66	106,5
Стан інноваційного розвитку					
Частка підприємств, які освоювали виробництво інноваційної продукції, %	5,5	5,8	6,7	8,7	150
Інноваційна продукція в обсязі реалізованої продукції, %	6,7	3,8	3,3	1,4	36,8
Продукція машинобудування в структурі промисловості, %	13,7	10,9	9,7	6,5	59,6
Переробна промисловість в структурі доданої вартості, %	22,5	16,6	12,7	14,2	85,5

бізнесу в Європейському Союзі. Поширеною є пряма підтримка розробки інноваційних продуктів та процесів через надання підприємствам

грантів та пільгових кредитів, а також консультативної та інформаційної підтримки через мережу інкубаторних технологій.

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

За розрахунками Держкомстату, у 2014 р. кількість інноваційного активних промислових підприємств становила 1609 одиниць або усього 16,1 % від їхньої загальної кількості [3], що у разі менше, ніж показники інноваційно розвинутих країн. Для порівняння, інноваційна складова в країнах Євросоюзу (частка інноваційно–активних підприємств) досягає 60 %, Південній Кореї і Японії – 65–67 %, США – 78 %. У середньому, в країнах ЄС – кожне третє інноваційне підприємство співпрацює з іншими підприємствами, університетами чи державними дослідними інститутами інших країн (в Данії – 56,8 %, на Кіпрі – 51,4 %, Бельгії – 48,8 %, Естонії – 48,6 %). Для 18,2 % вітчизняних інноваційних підприємств основними партнерами по інноваційній діяльності були вітчизняні підприємства та організації, для 5,9 % – європейські фірми, 4,0 % – підприємства та організації Росії, 2,1 % – з інших країн СНД, 2,7% – США, Індії і Китаю, 4,8 % – інших країн [7].

Для більш глибокого аналізу та подальшої побудови прогнозу розвитку інноваційних підприємств пропонується досліджувати зв'язки між показниками стану інноваційного підприємництва та факторів (див. табл. 3), що впливали на нього:

Як видно з дослідження, на інноваційну активність підприємства впливає цілий комплекс загальноекономічних і індивідуальних проблем

економіки і підприємництва. До них можна віднести:

Макроекономічний стан в економіці, в тому числі наявність економічного зростання господарюючих суб'єктів.

Стан підприємництва, який показує тенденцію зростання підприємств і бажання підприємців займатися цією діяльністю.

Ціна кредитних ресурсів, яка дає характеристику їх доступності і впливає на обсяги підприємництва.

Стан науково–технічної діяльності в країні, яка генерує науково–технічні продукти, що потенційно можуть бути інноваційним об'єктом для підприємства.

Також варто зазначити, що невирішеними проблемами в інноваційній сфері залишаються низька сприйнятливість підприємницького сектору до інновацій, нестача або недостатня фаховість менеджерів у сфері управління інноваціями, формування інноваційної інфраструктури тощо. Досвід розвинених країн підтверджує доцільність створення різноманітних структур підтримки інноваційного підприємництва, зокрема, інноваційних центрів, центрів трансферу технологій, індустриальних парків тощо. Державна політика розвинених країн спрямована на створення сприятливого середовища для науково–технологічного розвитку недержавного підприємництва.

Таблиця 3. Дослідження зв'язків показників стану інноваційного розвитку підприємств та факторів впливу на нього

I. Обсяги фінансування інноваційної діяльності підприємств	II. Обсяги реалізованої (відвантаженої) інноваційної продукції	III. Обсяги експорту реалізованої (відвантаженої) інноваційної продукції	IV. Прибуток інноваційних підприємств
Фактори, які враховувались в якості сценарних умов			
1. Обсяги банківських кредитів юридичним особам. 2. Обсяги фінансування науково–технічної діяльності. 3. Обсяги куплених за кордоном патентів та ліцензій. 4. Власний капітал малих, середніх та великих підприємств. 5. Фінансовий результат від основної діяльності (обсяг прибутку в економіці всього). 6. Кількість науково–технічних організацій.	1. Продуктивність одного малого, середнього та великого підприємства. 2. Ціна кредитних ресурсів. 3. Кількість малих, середніх та великих інноваційних підприємств. 4. Фінансування науково–технічної діяльності в Україні. 5. Тенденція віддачі фінансування на одиницю малих, середніх та великих інноваційних підприємств.	1. Умови експортної зовнішньоекономічної діяльності. 2. Частка експорту в ВВП. 3. Зміна валютного курсу. 4. Темп зростання світових цін.	1. Податкове навантаження на малі, середні та великі підприємства. 2. Обсяги кредитування малих, середніх та великих підприємств. 3. Середня рентабельність підприємництва. 4. Ресурсовитратність малих, середніх та великих підприємств. 5. Вартість інноваційної документації для впровадження. 6. Рентабельність.

Як було зазначено вище, в Україні інноваційна діяльність здебільшого асоціюється з великими підприємствами промисловості та наукоємних високотехнологічних галузей.

Проте, інноваційна діяльність передбачає не лише практичне використання науково–технічних розробок і винаходів, але і зміни в продуктах, процесах, маркетингу, організації та управлінні виробництвом [9]. Тому важливим завданням на сучасному етапі є стимулювання інноваційної активності малих та середніх підприємств інших галузей. Це стосується, насамперед, таких галузей як туризм, медицина, ІТ, сільське господарство, які, по–перше, є пріоритетними для української економіки, по–друге, питома частка малих підприємств у цих галузях є досить значною.

Також, дієвими способами підвищення інноваційної активності підприємства на сучасному етапі є активізація діяльності безпосередньо самих підприємств, а саме: об'єднання зусиль усіх працівників та надання їм автономії у своїй діяльності, вивчення потреб клієнтів, дослідження та обґрунтування інноваційних ідей, органічне впровадження інновацій у стратегію розвитку підприємства. Для активізації інноваційної діяльності підприємств в Україні необхідними кроками є: реалізація спеціальних програм інноваційного розвитку, формування інноваційної інфраструктури, налагодження тісної співпраці між науковими закладами та підприємствами на основі комерціалізації, розроблення та впровадження дієвого алгоритму фінансового забезпечення інноваційної діяльності.

Висновки

Головними факторами успішної інноваційної діяльності суб'єктів господарювання є типовий набір з фінансових, трудових, природних, науково–технічних, управлінських ресурсів при умові їх ефективного використання. Ця «ефективність» і стає завданням підприємця, як головного організатора і координатора використання його ресурсів: власних, залучених і позичених. Чим більш ефективною стає комбінація використання ресурсів на даному інноваційному підприємстві, тим більш конкурентним і успішним є бізнес. Але з різних причин реальна ситуація для інноваційних підприємств частіше є незадовільною. Заважають нестабільні фінансові умови, низька кваліфікація кадрів, помилки в організації ме–

неджменту, недоступність окремих матеріальних ресурсів, поведінка представників влади, монополізація ринків, недоступність нових технологій і інноваційних розробок. Цей перелік і є тими напрямками підтримки інноваційного підприємництва, яких воно потребує від держави [11].

Потрібні заходи для входження інноваційного підприємництва у виробничі сфери. Стимулювання цього напряму має йти через умови доступності капіталів, результатів наукових розробок, оренди виробничих площ і устаткування, підготовлених кадрів, менеджерів, систем мотивації, організації збуту продукції. Але в першу чергу мають бути стабільні фінансові–економічні умови: інфляція до 5 відсотків, девальвація – до 3 відсотків, кредитні ставки до 7–9 відсотків. Потрібно 4–6 років такого фінансового середовища для позитивної оцінки сприятливості фінансових умов інноваційними підприємствами, не говорячи вже про постійно низький податковий прес і юридичну захищеність власності від рекету і корупції. Сприятливе середовище для підприємництва формується на центральному і місцевому рівні влади. Це має бути єдина система сприяння працюючим та новоствореним підприємствам і запобігання різних форм тиску на них.

Список використаних джерел

1. Бабець І. Г. Обґрунтування напрямів розвитку інноваційного підприємництва з урахуванням світового досвіду/ І. Г. Бабець, Ю. В. Полякова, О. А. Мокій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://niss.lviv.ua/analytics/65.htm>. 2.
2. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. – № 40–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40–15>.
3. Статистичний щорічник України за 2014 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www / ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
4. Бойчук Р. М. Формування інфраструктури інноваційного забезпечення розвитку малого бізнесу/ Р. М. Бойчук, Б. В. Гречаник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.google.com.ua/url?url=http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/%25D0%2597%25D0%25B1%25D1%2596%25D1%2580%25D0%25BD%25D0%25B8%25D0%25BA/2012–2/%25D0%2591%25D0%25BE%25D0%25B9%25D1%2587%25D1%2583%25D0>

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

%25BA,%2520 %25D0 %2593 %25D1 %2580
%25D0 %25B5 %25D1 %2587 % 25D0 %25B0
%25D0 %25BD%25D0 %25B8 %25D0 %25BA.pd
f&rct=j&q=&esrc=s&sa=U&ved=OahUKEwjGguQ8e
fLAhWp_XIKHQjODqkQFggmMAI&usg=AFQjCNGC_
nMDpKdS8nIVoTFmv6bJNuMkug

5. Камінчан Г. В. Інноваційна активність малого та середнього бізнесу в Україні / Г. В. Камінчан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.google.com.ua/url?url=http://oaji.net/articles/2015/7971426331821.pdf&rct=j&q=&esrc=s&sa=U&ved=OahUKEwjVnerb447NAhWJ3SwKHSxgDw4QFggVMAA&usg=AFQjCNFasmY4vqmpC984OdgYVeWumXCMA>

6. Ключа Ю.Б. Бізнесове середовище як форма сприяння інноваційному розвитку / Ю.Б. Ключа Державне регулювання економіки України: методологія, напрями, тенденції, проблеми. – С.213–221.

7. Статистичний збірник / Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва. Державний комітет статистики України – ДП «Інфор-

маційно–аналітичне агентство». – Київ. – ТОВ «Август трейд». 2013–2014, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

8. Россоха В. Інноваційні процеси економічного розвитку в контексті інституційного забезпечення / В. Россоха // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 6. – С. 119–120.

9. Яненко І. Г. Організаційно–управлінські ресурси інноваційного розвитку економіки: методологія та практика: монографія / І. Г. Яненко. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2012. – С. 380.

10. Чернікова В. І. Особливості інновацій у туризмі [Електронний ресурс] / В. І. Чернікова // Вісник ДІТБ. – 2012. – № 16. – С. 89–94. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/chernikova.htm

11. Попрозман Н.В. До питання дослідження соціально–економічних систем в сучасних умовах / Н.В. Попрозман, О.А. Дудзяк // Формування ринкових відносин в Україні. НДЕІ Мін. економ. України – 2017. – Випуск № 6. – С. 9–13.